

DE OMGEVING ALS VANGNET

OMGEVINGSONDERSTEUNING Hulpverleners kunnen kwetsbare jongeren en hun gezin er niet in hun eentje bovenop helpen. Ook vrienden, familie, leerkrachten en andere bekenden helpen mee. *Weliswaar sprak met Dorien, die jarenlang werd geholpen in de bijzondere jeugdzorg. Maar we luisterden ook naar haar omgeving.* TEKST STEFANIE VAN DEN BROECK | FOTO'S JAN LOCUS

Carine Van den Bergh en haar dochter Dorien (20) lijken wel twee handen op één buik. Tijdens het interview barsten ze geregeld in lachen uit. Kris Lodewijckx, Carines partner, zit rustig mee te luisteren. Maar dit gezin heeft ook donkere tijden gekend. Toen Dorien twaalf was, liep het voor het

eerst mis, vertelt Carine. “Ze was heel agressief, liep weg van huis, experimenteerde met drugs, stal geld uit onze portefeuille en werd van school gegooid. Ik zat met de handen in het haar en ben toen naar de jeugdbrigade gestapt. Daar hebben ze lange gesprekken met haar gevoerd en uiteindelijk is ze door de jeugdrechter in een OOOO (Onthaal-, Oriëntatie- en Observatiecentrum) geplaatst.”

Dat was het begin van een lang parcours in de bijzondere jeugdzorg. Dorien zucht als we haar vragen waarom alles verkeerd liep. “Ik was gewoon kwaad op alles en iedereen. En mijn naaste omgeving was het grootste slachtoffer. Iedereen die te dichtbij kwam, stootte ik af. Letterlijk en figuurlijk.” Alles werd geprobeerd om Dorien weer ‘op het juiste pad’ te krijgen: thuisbegeleiding, een time-out op een boerderij, een bezinnende fietstocht... Maar telkens liep het fout. Tot het gezin bij Cirkant terecht kwam, een erkende CANO-voorziening (zie kader).

V.l.n.r.: Dorien, Peter, Carine, Kristel, Kris - Carine, de moeder van Dorien: “We hadden al zoveel geprobeerd. Bij elke nieuwe stap moet je weer je hele verhaal doen. Als moeder krijg je het gevoel dat je tekortschiet.”

WAT IS CANO?

In Vlaanderen zijn er acht erkende Centra voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning (CANO). Cirkant is daar één van, vertelt coördinator Kristel Nuyts. In de centra kunnen jongeren vanaf veertien jaar terecht die – samen met hun omgeving – in zware probleemsituaties zitten. Sinds kort is er zelfs een heus CANO-protocol dat al deze voorzieningen onderschrijven. Ze zijn ervan overtuigd dat jongeren het best opgroeien in hun eigen leefomgeving, dat diezelfde omgeving een ‘krachtbron’ voor oplossingen kan zijn en dat deze ‘moeilijke jongeren’ zo veel mogelijk in de maatschappij moeten blijven. Binnenkort wordt er ook een CANO-kwaliteitslabel gelanceerd. Daardoor kunnen ook andere voorzieningen die hun aanbod volgens het protocol willen organiseren, toetreden tot het CANO-samenwerkingsverband.

► www.canovlaanderen.be

En ze was niet de eerste die zich er aanmelde na een lang 'breukentraject', vertelt coördinator Kristel Nuyts. "Veel van onze jongeren hebben een heel parcours achter de rug. Ze zijn weggestuurd van school, trekken van de ene voorziening naar de andere en ook in hun gezin loopt het moeilijk. Wij willen zorgen voor een constante. Onze hulp stopt in principe nooit, wat er ook gebeurt. We gaan altijd op zoek naar nieuwe strategieën op maat van de jongeren en hun gezin. Daarvoor werken we samen met heel wat andere organisaties, zoals bijvoorbeeld de gemeenschapsvoorzieningen van Beernem en Mol, de psychiatrie, het onderwijs of de drughulpverlening. Maar we zetten ook zelf projecten op, zoals theater, kunst en outdooractiviteiten. We vertrekken vanuit de kracht van jongeren en hun omgeving."

KOUDE DOUCHE

Carine had niet meteen vertrouwen in Cirkant, geeft ze nu toe. "We hadden al zoveel geprobeerd. Bij elke nieuwe stap moet je weer je hele verhaal doen. Na verloop van tijd word je daar erg moedeloos van. Als moeder krijg je ook het gevoel dat je tekortschiet. Ik wilde graag dat Dorien weer naar huis zou komen, maar als ze thuis was, liep iedereen op de tippen van zijn tenen." Toch bleef Carine haar dochter steunen. Die steun is de sleutel tot hun succes, vindt Peter Van Looveren, die als contextbegeleider voor Cirkant werkt. Hij herinnert zich nog goed Dorien's eerste dag in deze voorziening. "Ze was heel gesloten en wilde het liefst zo snel mogelijk weer weg. Maar wij zijn op zoek gegaan naar wie zij echt was, niet wat ze toonde. Al snel werd duidelijk dat haar moeder heel belangrijk voor haar was. In haar harde afwijzing zag je ook veel liefde. Bij ieder moeilijk moment – en dat zijn er heel wat geweest – stond de 'cavalerie' daar: Carine, de grootouders en later ook Kris, Carine's partner."

Een nieuwe man in mama's leven zorgt in veel gezinnen voor strubbelingen. Maar Kris trad vooral op als bemiddelaar, vertelt hij zelf. "Bij moeder en dochter liepen de emoties vaak hoog op. Als buitenstaander kan je afstand bewaren. Ik was vaak een scheidsrechter en heb toch conflicten kunnen ontmijnen. Gewoon, door rustig te blijven."

FASE ROOD

Uiteindelijk werd Dorien tussen haar veertiende en haar achttiende begeleid door Cirkant. Dat ging met *ups*, maar helaas ook met vrij veel *downs*, vertelt ze zelf. "Telkens als het écht uit de hand liep, moest ik naar de gesloten instelling van Beernem. In totaal heb ik daar een jaar gezeten. Dat was best zwaar."

Het kantelmoment kwam er op haar zestiende, toen ze voor twee maanden op 'ontheming' naar Frankrijk trok. "Het was fijn om eens helemaal los te staan van mijn vaste omgeving. En ik wist ook wel dat ik nadien

kon terugkeren naar Cirkant, zodat er geen onzeker gevoel was. In Frankrijk kwam ik bij een landbouwersgezin terecht waar ik geiten moest hoeden. Daar besefte ik dat ik het roer wilde omgooien."

Intussen zijn we enkele jaren verder en heeft ze haar leven op orde. Dorien werkt, heeft een uitstekende band met haar moeder en ze kijkt de toekomst rooskleurig tegemoet.

"ALLES WERD GEPROBEERD OM DORIEN WEER 'OP HET JUISTE PAD' TE KRIJGEN. VERGEEFS. TOT HET GEZIN BIJ CIRKANT TERECHTKWAM."

Kristel Nuyts, coördinator Cirkant: "Veel van onze jongeren hebben een heel parcours achter de rug. Wij willen zorgen voor een constante. Onze hulp stopt in principe nooit, wat er ook gebeurt."

Het is maar een van de successen van CANO, vertelt Kristel Nuyts. En daar zijn verschillende redenen voor. "Wij nemen de 'regie' van zo'n begeleiding helemaal in handen en we laten pas los als de jongeren en hun gezin op eigen kracht verder kunnen. We werken altijd samen met de omgeving van de jongere: ouders, familie, vrienden, school. Iedereen kan op de een of andere manier zijn steentje bijdragen."

► *Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum*